

KORACI DO...

STAVLJANJA PROIZVODA RIBARSTVA NA TRŽIŠTE

MINISTARSTVO
POLJOPRIVREDE

Operativni program
ZA POMORSTVO
I RIBARSTVO

EUROPSKA UNIJA

Izrada ovog vodiča sufinancirana je sredstvima Europske unije iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo.

Sadržaj ovog vodiča isključiva je odgovornost Ministarstva poljoprivrede.

Kontakt:

Ministarstvo poljoprivrede
Uprava ribarstva
Alexandera von Humboldta 4b
10000 Zagreb
tel: (01) 6443 185
fax: (01) 6443 200
e-mail: uprava.ribarstva@mps.hr

Autori:

Valentina Andrić, mag. ing. mor.rib.
Tihana Šundov, dipl. ing. pom-rib.teh.

Izdavač:

Ministarstvo poljoprivrede
Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb
www.poljoprivreda.gov.hr
Zagreb, rujan 2021.

Ovi edukativni materijali izrađeni su u suradnji sa nadležnim upravama Ministarstva poljoprivrede: Uprave ribarstva, Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane i Uprave za stočarstvo i kvalitetu hrane.

Materijale je publiciralo Ministarstvo poljoprivrede te se kao takvi primjenjuju u svrhu edukacije svih osoba koje planiraju stavljati proizvode ribarstva na tržište.

Na pripremi i ocjeni materijala sudjelovali su:

- dr. sc. Ranka Šimić, dr.med.vet., Ministarstvo poljoprivrede
- Katarina Kuštro, dipl.ing.preh.teh, Ministarstvo poljoprivrede
- Mirta Novak, dipl. iur., Ministarstvo poljoprivrede
- Mislav Sokol, prof.geolog. i geog., Ministarstvo poljoprivrede
- Ozren Hrsto, dipl. ing. preh.teh., Ministarstvo poljoprivrede

SADRŽAJ

KORACI DO STAVLJANJA PROIZVODA RIBARSTVA NA TRŽIŠTE	6
UVOD	6
INFORMIRANJE O ZAKONSKIM PROPISIMA.....	8
ODOBRAVANJE / REGISTRACIJA OBJEKATA	12
Odobranje objekata	13
Registracija objekata	13
Registracija subjekata	13
REGISTRACIJA PRVIH KUPCA.....	16
SLJEDIVOST	18
VAGANJE - EVIDENCIJA VAGANJA	22
PRIJEVOZ PROIZVODA RIBARSTVA –	
TRANSPORTNI DOKUMENT.....	26
PRVA PRODAJA -	
PRODAJNI LIST / POTVRDA O PREUZIMANJU.....	30
IZRAVNA PRODAJA VLASTITOG ULOVA	32
Prodaja s plovila	32
OZNAČAVANJE / DEKLARACIJA	35

DODATNE INFORMACIJE

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane

Planinska 2a, 10 000 Zagreb

Telefon: 01 6443 540

Faks: 01 6443 899

e-mail: uprava.veterinarstva@mps.hr

Uprava ribarstva

Alexandera von Humboldta 4b, 10 000 Zagreb

Telefon: 01 6443 185

Faks: 01 6443 200

e-mail: uprava.ribarstva@mps.hr

Uprava za stočarstvo i kvalitetu hrane

Ilica 101, 10000 Zagreb

Tel: 01/3903-101

Fax: 01/3903-191

e-mail: uprava.stocarstvo@mps.hr

KORACI DO STAVLJANJA PROIZVODA RIBARSTVA NA TRŽIŠTE

Proizvodi ribarstva se stavljaju na tržište putem prve prodaje. Prva prodaja se obavlja kod registriranog prvog kupca, u aukcijskom centru ili kod organizacije proizvođača.

UVOD

Proizvodi ribarstva stavljeni su na tržište kada je obavljena **prva prodaja**. Prva prodaja se obavlja kod **registriranog prvog kupca, u aukcijskom centru ili kod organizacije proizvođača**.

Zakonom o morskom ribarstvu (NN, br. 62/2017 i NN, br. 14/2019) propisani su uvjeti za preuzimanje i prvu prodaju proizvoda ribarstva, postupak vaganja i prijevoz proizvoda ribarstva. Podzakonskim propisima definirani su uvjeti i načini prve prodaje, postupak i registracija prvih kupaca te postupak vaganja, rokovi za dostavu evidencije vaganja i prodajnog lista te sadržaj i način dostave transportnog dokumenta.

Ova brošura je namijenjena ovlaštenicima povlastica za obavljanje gospodarskog ribolova na moru (profesionalnim ribarima) ukoliko se odluče na stavljanje vlastitog ulova i/ili ulova drugih ribara na tržište putem maloprodaje kao i potencijalnim prvim kupcima ugostiteljima ukoliko kupuju proizvode ribarstva izravno od ribara kako bi se upoznali sa koracima koje je potrebno poduzeti da bi se proizvodi ribarstva mogli stavljati na tržište. Pod proizvodima ribarstva, za potrebe ove brošure, smatraju se vodeni organizmi koju su rezultat

bilo kakve ribolovne aktivnosti ili proizvodi koji se od njih dobivaju te nisu obuhvaćeni proizvodi akvakulture.

Stavljanje proizvoda ribarstva na tržište započinje iskrcajem s plovila nakon kojeg se može obaviti vaganje sortiranog ulova po vrstama na iskrcajnom mjestu. Vaganje se može obaviti i na plovilu (samo za autorizirane kočice i plivarice) ili u odobrenom objektu. Za vaganje na plovilu ili u odobrenom objektu mora biti doneseno rješenje kojim se takvo vaganje odobrava. Ako je obavljeno vaganje na iskrcajnom mjestu ili na plovilu, nakon obavljenog vaganja slijedi transport do odredišnog objekta prvog kupca. Kada se vaganje obavlja u odobrenom objektu prvog kupca, nakon iskrcaja slijedi transport ulova do odobrenog objekta prvog kupca gdje će se obaviti vaganje i prva prodaja te ispunjavanje prodajnog lista.

Postupak vaganja se obavezno provodi na teritoriju Republike Hrvatske. Umjesto prodajnog lista može se ispuniti i potvrda o preuzimanju za proizvode koji su namijenjeni prodaji u kasnijoj fazi, ali nju mogu ispunjavati isključivo odobreni objekti. Svi proizvodi ribarstva moraju biti sljedivi od izlova ili sakupljanja, iskrcaja, prijevoza i skladištenja, prerade i distribucije do maloprodaje. Proizvodi se razvrstavaju u serije (LOT-ove) prije prve prodaje.

Zajedničko uređenje tržišta proizvoda ribarstva i akvakulture definira posebne informacije koje moraju pratiti proizvode ribarstva i akvakulture koji se nude potrošačima.

INFORMIRANJE O ZAKONSKIM PROPISIMA

Potrebno je informirati se o zakonskim propisima koji reguliraju stavljanje proizvoda životinjskog podrijetla na tržište. Proizvodi ribarstva stavljeni su na tržište kada je obavljena **prva prodaja**. Prva prodaja se obavlja kod **registriranog prvog kupca, u aukcijskom centru ili kod organizacije proizvođača**.

Sukladno članku 43. stavku 2. Zakona o morskom ribarstvu NN, br. 62/2017 i 14/2019 **kao prvi kupci mogu se registrirati:**

- subjekti u poslovanju s hranom koji posluju u objektima odobrenim za djelatnosti iz odjeljaka VII. Uredbe (EZ) 853/2004, upisanim u Upisnik odobrenih objekata u poslovanju s hranom životinjskog koji vodi Uprava nadležna za poslove veterinarstva i sigurnosti hrane
- subjekti u poslovanju s hranom koji imaju registrirane objekte – ribarnice, upisane u Upisnik registriranih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla koji vodi Uprava nadležna za poslove veterinarstva i sigurnosti hrane
- subjekti u poslovanju s hranom koji se bave **ugostiteljstvom**
- **ovlaštenici povlastice** za obavljanje gospodarskog ribolova na moru

Registrirani prvi kupac ovlaštenik povlastice za gospodarski ribolov može **vlastite proizvode** prodavati sukladno propisima koji uređuju sigurnost svježim proizvodima ribarstva, djelatnost trgovine i u

skladu s propisima koji uređuju prodaju na lokalnom tržištu.

Subjekt u poslovanju s hranom je fizička ili pravna osoba odgovorna za ispunjavanje propisa iz područja higijene hrane te mora osigurati da sve faze proizvodnje, prerade i distribucije udovoljavaju zakonskim propisima. Obavezan je uspostaviti sustav sljedivosti kako bi mogao točno utvrditi ukoliko se pojave problemi u vezi sa sigurnošću hrane te o tome obavijestiti nadležna tijela i informirati potrošače. Odgovornost za sve postupke i stavljanje svježih proizvoda ribarstva na tržište snosi subjekt u poslovanju s hranom. Svaki subjekt mora poštovati propise o hrani u dijelu „lanca“ svježim proizvodima ribarstva u kojem posluje te koliko god je to moguće mora osigurati da primarni proizvodi budu zaštićeni od kontaminacije.

Subjekti u poslovanju s hranom koji obavljaju **primarnu proizvodnju** (ribari) i s njom povezane djelatnosti (prijevoz, skladištenje i rukovanje proizvodima ribarstva na plovilu i prijevoz u svrhu isporuke) moraju se pridržavati **općih odredaba o higijeni utvrđenih u dijelu A Priloga I. Uredbe (EZ) 852/2004** te posebnih zahtjeva predviđenih **Uredbom (EZ) br. 853/2004**.

Subjekti u poslovanju s hranom koji obavljaju bilo koju fazu **proizvodnje, prerade i distribucije** svježim proizvodima ribarstva nakon preuzimanja proizvoda ribarstva (trgovci, prerađivači) moraju se pridržavati **općih zahtjeva** vezanih uz higijenu utvrđenih u **Prilogu II. Uredbe (EZ), 852/2004**, kao i svih **posebnih zahtjeva** predviđenih **Uredbom (EZ) br. 853/2004**.

Opći uvjeti koje moraju ispunjavati **prostorije u kojima se posluje s hranom** ovisno o djelatnosti koja se obavlja određeni u poglavljima **Priloga II Uredbe 852/2004**.

Na sve faze **proizvodnje, prerade i distribuciju te na sve predmete, pribor i opremu s kojima hrana** (proizvodi ribarstva) dolaze u doticaj, primjenjuje se odredbe **Uredbe (EZ) 852/2004:**

- Svi predmeti, pribor i oprema s kojima hrana dolazi u doticaj moraju biti učinkovito očišćeni i, prema potrebi, dezinficirani. Čišćenje i dezinfekcija moraju se obavljati dovoljno često da se izbjegne svaka opasnost od kontaminacije
- Moraju biti tako izrađeni, od takvog materijala i održavani u tako dobrom stanju da se opasnost od kontaminacije smanji na najmanju mjeru
- Isključujući spremnike i ambalažu za jednokratnu uporabu, moraju biti tako izrađeni, od takvog materijala i održavani u tako dobrom stanju da ih je moguće čistiti i, prema potrebi, dezinficirati
- Moraju biti postavljeni tako da omogućuju odgovarajuće čišćenje opreme i okolnog područja
- Otpaci svježim proizvodima ribarstva, nejestivi nusproizvodi i ostali otpad moraju se odlagati u spremnike koji se mogu zatvoriti, osim ako subjekti u poslovanju s hranom mogu dokazati nadležnom tijelu da su druge vrste spremnika ili sustavi pražnjenja prikladni. Ti spremnici moraju biti izrađeni na odgovarajući način, moraju se održavati u dobrom stanju te biti jednostavni za čišćenje i, prema potrebi, dezinfekciju
- Moraju se osigurati odgovarajući uvjeti skladištenja i zbrinjavanja otpadaka svježim proizvodima ribarstva, nejestivih nusproizvoda i ostalog otpada. Prostore za otpad treba projektirati i njima upravljati na način koji će omogućiti njihovo čišćenje i, prema potrebi, zaštitu od

ulaska životinja i štetnika

- Sav se otpad mora ukloniti na higijenski i ekološki prihvatljiv način u skladu sa zakonodavstvom Europske Unije Zajednice primjenjivim u tu svrhu te ne smije predstavljati izravni ili neizravni izvor kontaminacije
- na raspolaganju moraju biti odgovarajuća oprema i/ili rješenja za održavanje i praćenje temperaturnih uvjeta prikladnih za hranu;
- Mora biti osigurana dovoljna opskrba toplom i/ili hladnom vodom za piće koja se mora upotrebljavati kad god je potrebno, kako bi se osiguralo da hrana ne bude kontaminirana
- Čista se voda¹ može upotrebljavati za cjelovite proizvode ribarstva. Čista morska voda² može se upotrebljavati za školjkaše, bodljikaše, plaštenjake i morske puževe; čista se voda može upotrebljavati i za vanjsko pranje. Ako se upotrebljava takva voda, moraju se osigurati odgovarajući uređaji za opskrbu
- Led koji dolazi u doticaj s proizvodima ribarstva ili koji ih može kontaminirati mora biti napravljen od vode za piće ili, ako se upotrebljava za rashlađivanje cjelovitih proizvoda ribarstva, od čiste vode. On mora biti napravljen, njime se mora rukovati i mora se skladištiti u uvjetima koji ga štite od kontaminacije

Detalniji uvjeti kojima moraju udovoljavati **objekti** ovisno o djelatnosti koje se obavljaju, a podliježu odobravanju određeni su **Uredbom (EZ) br. 853/2004.**

¹ „čista voda” znači čista morska voda i slatka voda slične kakvoće

² „čista morska voda” znači prirodna, umjetna ili pročišćena morska ili bočata voda koja ne sadrži mikroorganizme, štetne tvari ili otrovne morske planktone u količinama koje mogu izravno ili neizravno utjecati na zdravstvenu kvalitetu svježim proizvodima ribarstva

ODOBRVANJE / REGISTRACIJA OBJEKATA

Prije podnošenja zahtjeva za registraciju prvog kupca potrebno je izvršiti registraciju i/ili odobravanje objekta u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla

Subjekti u poslovanju s hranom trebaju prije početka obavljanja djelatnosti izvršiti upis u Upisnik registriranih i/ili odobrenih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla na temelju **Zakona o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima koje se provode sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja (NN, br.52/21)**

Za odobravanje i registraciju objekata u poslovanju s hranom životinjskoj podrijetla nadležno je Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane. Postupci registracije i odobravanja objekata te postupak registracije subjekata u poslovanju s hranom, način vođenja upisnika objekata i subjekata u poslovanju s hranom, uvjete kojima moraju udovoljavati objekti u poslovanju s hranom propisani su **Pravilnikom o registraciji i odobravanju objekata te o registraciji subjekata u poslovanju s hranom NN, br. 123/2019 i br.3/2021.**

Subjekt u poslovanju s hranom koji skladišti svježe proizvode ribarstva, prerađuje ili stavlja na tržište proizvode ribarstva i/ili žive školjkaše, bodljikaše, plaštenjake i morske puževe obavezan je zatražiti odobravanje ili registraciju objekta ovisno o djelatnosti kojom se namjerava baviti.

Odobravanje objekata

Obavezno za objekte koji obavljaju djelatnosti za koje su propisani zahtjevi u Prilogu III. Uredbe (EZ) br. 853/2004:

SEKCIJA VIII Proizvodi ribarstva

- Brod tvornica
- Brod hladnjača
- Uskladištenje svježih proizvoda ribarstva
- Prerada ribe
- Proizvodnja strojno otkoštenih proizvoda ribarstva
- Veleprodaja
- Aukcijska tržnica

Registracija objekata

Objekti koji podliježu registraciji, a vezani su za prodaju proizvoda ribarstva su:

- Ribarnice
- Prodajna vozila iz kojih se prodaje hrana životinjskog podrijetla: pokretne ribarnice
- Trgovci hranom
- Prijevoznici hrane životinjskog podrijetla

Registracija subjekata

Registraciji podliježu subjekti koji posluju s hranom na način da s istom ne dolaze u doticaj, već samo posreduju između proizvođača i kupca, a nemaju registrirani i/ili odobreni objekt (trgovci hranom i prijevoznici). Subjekti koji prevoze hranu životinjskog podrijetla podliježu registraciji ukoliko već nisu upisani u neki od upisnika objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla ili uslužno

prevoze hranu za subjekta koji je već upisan u neki od navedenih upisnika. Subjekti koji su upisani u neki od upisnika objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla, a koji obavljaju prijevoz svježim proizvodima ribarstva samostalno ili imaju ugovorni odnos s prijevoznicima dužni su taj podatak, radi evidentiranja, dostaviti nadležnom tijelu (Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane). Subjekti u poslovanju s hranom moraju voditi evidencije o prijevoznicima, prijevoznim sredstvima, čišćenju i pranju prijevoznih sredstava te temperaturne liste ukoliko je primjenjivo.

Subjekti u poslovanju s hranom koji su u nadležnosti sanitarne inspekcije dužni su provesti registraciju za obavljanje djelatnosti **ugostiteljstva** te se upisati u Upisnik registriranih subjekata i objekata koje vodi Ministarstvo zdravstva.

Više o registraciji i odobravanju objekata te uvjetima koje moraju zadovoljavati nalazi se u publikaciji „**Koraci do odobrenja ili registracije objekata za skladištenje, preradu i prodaju proizvoda ribarstva**“, koja je u pripremi.

Uzgajališta riba, školjkaša i ostali objekti akvakulture smatraju se registriranim ukoliko imaju važeću dozvolu upisanu u Registar dozvola u akvakulturi koji vodi Uprava nadležna za poslove ribarstva i akvakulture.

FRC
02/2024

LAMBERET

REGISTRACIJA PRVIH KUPACA

Za odobravanje i registraciju prvih kupaca nadležno je Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva. Pravne ili fizičke osobe koje namjeravaju biti prvi kupci i obavljati prvu prodaju proizvoda ribarstva, ukoliko ispunjavaju propisane uvjete, moraju podnijeti Zahtjev za registraciju prvih kupaca koji se podnosi **prijavom na Portal gospodarskog ribarstva (PGR)**.

Prije podnošenja Zahtjeva korisnici se moraju **registrirati** na PGR-u. Obvezni podaci za registraciju na PGR su:

- ime i prezime
- osobni identifikacijski broj (OIB broj)
- adresa (ulica, kućni broj, broj pošte i mjesto)
- kontakt odgovorne osobe (adresa elektroničke pošte, broj telefona ili mobitela).

Nakon registracije na PGR-u korisnik se prijavljuje na PGR gdje su mu dostupni moduli vaganja, prodaje, prijevoza ili sljedivosti - <http://www.ribarstvo.hr/pgr> (slika 1)

The image displays two screenshots of the PGR (Portal gospodarskog ribarstva) website. The left screenshot shows the 'PRIJAVA KORISNIKA' (User Login) page. It includes a sidebar with navigation options like 'Pobliža stranica', 'Statistika', and 'Prijava i odjava'. The main content area has input fields for 'Korisnik:' and 'Lozinka:', a checkbox for 'Zapamti miju prijavu na ovu stranicu', and a 'Prijava' button. Below this is a section for 'Novi korisnik' with a note about registration requirements and a link to the portal. The right screenshot shows the 'REGISTRACIJA NOVIH KORISNIKA' (New User Registration) page. It features a sidebar with 'Pobliža stranica', 'Korisnici', and 'Prijava u sustav'. The main form includes input fields for 'Ime:', 'Prezime:', 'OIB:', 'Email:', 'Adresa:', 'Grad:', 'Telefon:', and 'Napomena:'. There is also a CAPTCHA image and a 'Potvrdi podatke' button.

Slika 1. Portal gospodarskog ribarstva – PGR – registracija i prijava na PGR (izvor: <http://www.ribarstvo.hr/pgr/Login.aspx?ReturnUrl=%2fpgr>)

Nakon registracije i potom prijave na PGR, korisnik može ispuniti Zahtjev za registraciju prvog kupca te ga ispisati, potpisati i dostaviti Upravi ribarstva. Ukoliko je korisnik izvoznik i ima potrebu za izdavanjem Potvrda o ulovu, isto je potrebno naznačiti u zahtjevu. Ispisani zahtjev se dostavlja na adresu:

Ministarstvo poljoprivrede,
Uprava ribarstva,
Ul. Grada Vukovara 78, 10000 Zagreb

Uz zahtjev je potrebno priložiti presliku **osobne iskaznice odgovorne osobe**.

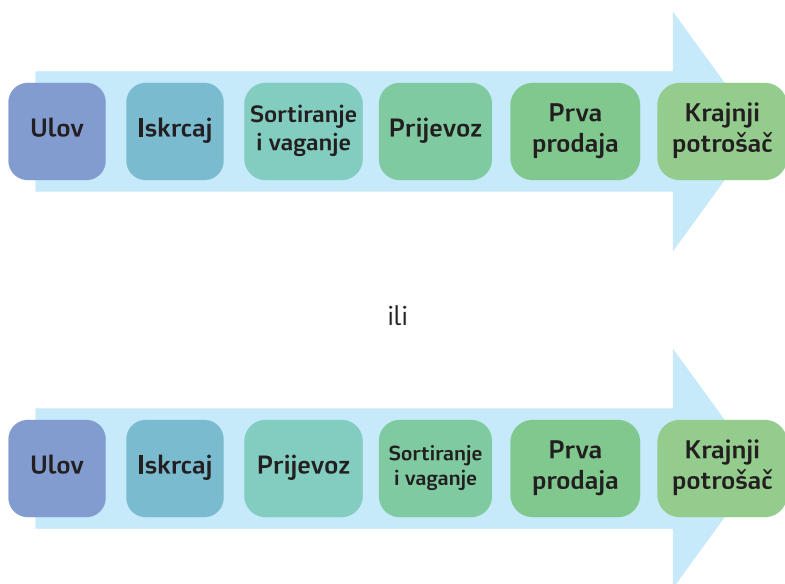

SLJEDIVOST

Radi osiguranja zdravstvene ispravnosti i sigurnosti svježih proizvoda ribarstva, sve serije proizvoda ribarstva iz uzgoja ili izlova moraju biti sljedeive u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije, od izlova ili sakupljanja do maloprodaje (slika 2).

Primarnu odgovornost za sigurnost svježih proizvoda ribarstva snosi subjekt u poslovanju s hranom. To podrazumijeva da subjekti u poslovanju moraju evidentirati i čuvati evidenciju koja sadrži informacije o koraku ispred i koraku nakon, odnosno o osobi koja ih je opskrbila te onoj kojoj su isporučili svoje proizvode. Kod stavljanja proizvoda ribarstva na tržište subjekt u poslovanju s hranom mora osigurati potrebnu dokumentaciju kojom je moguće pratiti svaku seriju do primarnog proizvođača (ribara).

Sustav sljedivosti služi za zaštitu potrošača, ali i proizvođača, jer omogućuje osiguranje brzog povlačenja ili opoziva proizvoda, smanjenje utjecaja povlačenja proizvoda na opskrbljenost tržišta danim proizvodom (povlačenje samo određene serije), jačanje povjerenja potrošača kroz sposobnost industrije da odmah identificira i opozove potencijalno neispravne proizvode, utvrđivanje odgovornosti i obveza za određeni problem, kao i pružanje zaštite tvrtki i/ili brendu proizvoda.

Slika 2. Sljedivost od ulova do krajnjeg potrošača

Samo sortirani proizvodi ribarstva po vrstama i izvagani se mogu stavljati na tržište. Sljedivost proizvoda ribarstva od ulova do krajnjeg potrošača osigurava se ispunjavanjem i dostavom podataka u propisanoj dokumentaciji, od podataka o ulovljenim količinama koji se nose u očevidnik odnosno izvješće o ulovu, preko dostavljene evidencije o izvaganim količinama po vrstama, transportnog dokumenta te prodajnog lista koji prate proizvode ribarstva do krajnjeg potrošača.

Ribar ima obavezu prvom kupcu osigurati podatke o izvornom dokumentu (očevidniku ili izvješću), o mjestu i datumu iskrcaja te kategoriji ribolovnog alata radi unosa u relevantne dokumente - evidenciju o vaganju, transportni dokument i prodajni list.

Proizvodi ribarstva iz ulova razvrstavaju se u serije (LOT-ove) prije prve prodaje. Podaci o sljedivosti proizvoda ribarstva iz **morskog ulova** propisani su posebnim propisima iz područja ribarstva:

Pravilnik o sadržaju, obliku i načinu dostave transportnog dokumenta, NN, br. 140/2015.

Pravilnik o postupku vaganja proizvoda ribarstva, evidencije vaganja te postupku i uvjetima odobravanja vaganja na ribarskim plovilima i u odobrenim objektima NN, br.50/2019, 47/2020.

Pravilnik o sadržaju i obliku prodajnog lista i sadržaju registra prvih kupaca, NN, br. 113/2019, 45/2020.

Podaci o sljedivosti proizvoda ribarstva **iz uzgoja i slatkovodnog ulova** moraju se nalaziti na dokumentaciji koja prati proizvode ribarstva do odredišta i navode se u trgovačkoj dokumentaciji (otpremnicu/internom otpremnom dokumentu).

Više o osiguranju sljedivosti, pravilima o higijeni živih školjkaša, bodljikaša, plaštenjaka i morskih puževa te uvjetima koje moraju zadovoljavati nalazi se u publikaciji „Koraci do stavljanja živih školjkaša na tržište“, koja je u pripremi. Tuna i iglun se stavljaju na tržište kroz poseban sustav sljedivosti, sukladno Pravilniku o sljedivosti za plavoperajnu tunu i igluna (NN, br. 82/19, 64/2020) koji se primjenjuje na sve subjekte u poslovanju s tunom i iglunom koji obavljaju ulov, izlov, iskrcaj, prijevoz i skladištenje, preradu i distribuciju te trgovinu tune i igluna na teritoriju Republike Hrvatske.

Više o načinu i uvjetima stavljanja na tržište tune i igluna nalazi se u publikaciji „Koraci do stavljanja tune i igluna na tržište“, koja je u pripremi.

VAGANJE - EVIDENCIJA VAGANJA

Samo sortirani proizvodi ribarstva po vrstama i izvagani se mogu stavljati na tržište. Vaganje se obavlja na iskrcajnom mjestu, iznimno na plovilu (plivarice i kočice s važećim Odobrenjem za obavljanje GR navedenim alatima) ili u odobrenom objektu, za što je potrebno rješenje o odobrenju vaganja.

Nadležno tijelo za vaganje i dostavu podataka o izvaganim količinama je Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva. Podaci o izvaganim količinama po vrstama dostavljaju se putem evidencije vaganja. Popunjavanje evidencije vaganja obavlja se elektroničkim putem u roku od 24 sata nakon vaganja. Odobreni objekti koji obavljaju vaganje moraju osigurati da se vaganje dovrši unutar 48 sata od vremena istovara proizvoda ribarstva u odobreni objekt.

Pravilnik o postupku vaganja proizvoda ribarstva, evidencije vaganja te postupku i uvjetima odobravanja vaganja na ribarskim plovilima i u odobrenim objektima (NN, br. 50/2019, br.47/2020) propisuje postupak vaganja te uvjete odobravanja vaganja na ribarskim plovilima.

Vaganje se obavlja na iskrcajnom mjestu. Ukoliko je dobiveno odobrenje nadležnog ministarstva, vaganje se može obaviti na plovilu ili u odobrenom objektu (slika 3).

Za točnost i evidentiranje vaganja odgovoran je prvi kupac koji može za provođenje vaganja ovlastiti drugu fizičku ili pravnu osobu (ribara) putem PGR-a, slanjem pozivnice. U slučaju vaganja na ribarskom plovilu odgovoran je zapovjednik plovila, a u slučaju kada inozemni prvi kupac nije poznat, odgovoran je ribar koji obavlja vaganje.

Za ulove namijenjene prvoj prodaji **poznatom prvom kupcu izvan teritorija Republike Hrvatske** vaganje je obvezno na **iskrcajnom mjestu**, a inozemni prvi kupac obavezan je na PGR-u podnijeti Zahtjev za odobrenje vaganja na iskrcajnom mjestu, dok iznimno, u slučaju kada inozemni prvi kupac nije poznat i nije moguće vaganje obavljati na plovilu, ribar treba obaviti vaganje te podatke unijeti u transportni dokument na PGR-u.

Slika 3. Izvagani i označeni proizvodi (Foto: Valentina Andrić)

Zahtjev za odobrenje vaganja na iskrcajnom mjestu ili u odobrenom objektu popunjava se i dostavlja sukladno uputama na PGR-u.

Vaganje u odobrenim objektima može obavljati samo tvrtka/obrt odobreni objekt kojem je izdano rješenje o registraciji prvog kupca u skladu s propisom koji uređuje prvu prodaju proizvoda te vaganje može obavljati za sebe ili drugog prvog kupca koji mu je uputio pozivnicu i ovlastio ga za vaganje putem PGR-a.

Svaka **evidencija vaganja** mora sadržavati sljedeće informacije:

- a) CFR broj plovila, vanjski identifikacijski broj i naziv plovila s kojeg su iskrcani proizvodi ribarstva i s kojeg potječe izvagana količina,
- b) broj očevidnika ili izvješća o ulovu,
- c) FAO-va troslovná šifra za svaku vrstu uz trgovački i znanstveni naziv svake vrste,
- d) izvagane količine proizvoda ribarstva svake vrste, izražene kao masa proizvoda u kilogramima i raščlanjene po načinu prezentiranja proizvoda,
- e) broj LOT-a,
- f) namjena odnosno informacija je li vrsta namijenjena za ljudsku prehranu ili nije,
- g) odobreni broj objekta, ako je primjenjivo,
- h) ime i prezime te osobni identifikacijski broj (OIB) osobe odgovorne za vaganje,
- i) serijski broj vage,
- j) datum vaganja u obliku GGGGMMDD, pri čemu je GGGG godina, MM mjesec, a DD dan i
- k) vrijeme vaganja u obliku HHMM, pri čemu je HH sat a MM minute.

U slučaju vaganja **plavoperajne tune i igluna**, u evidenciju vaganja potrebno je posebno unijeti svaki primjerak posebno te za svaki unijeti i bar kod s markice kojom je označena tuna ili iglun oko repa.

Ukoliko je ribar opravdano propustio unijeti ulov tune ili igluna u očevidnik te bar kod, potrebno je zatražiti ispravak i unos bar koda kontaktiranjem Ribarskog monitoring centra (RMC). Treba u evidenciji vaganja dodati novu stavku i unijeti vrstu (tuna/ iglun) te bar kod s markice.

Zahtjev za odobrenje vaganja na plovilu može se podnijeti samostalno ili zajedno sa zahtjevom za registraciju prvog kupca ako se radi o ovlašteniku povlastice. Zahtjev za vaganje u odobrenom objektu podnosi se zajedno sa zahtjevom za registraciju prvog kupca.

Postupak unosa evidencije vaganja i registracije novih korisnika na PGR <http://www.ribarstvo.hr/pgr>

- Registracija za modul vaganja
- Unos podataka o odgovornoj osobi za vaganje
- Unos podataka o vagama
- Kontakti

Upute za postupak podnošenja zahtjeva navedene su u Priručniku za korisnike.

Više o postupku vaganja proizvoda ribarstva i evidencije vaganja nalazi se u publikaciji „**Koraci do vaganja proizvoda ribarstva na ribarskim plovilima i u odobrenim objektima**“, koja je u pripremi.

PRIJEVOZ PROIZVODA RIBARSTVA – TRANSPORTNI DOKUMENT

Proizvode ribarstva tijekom prijevoza od iskrcajnog mjesta do odredišnog objekta mora pratiti transportni dokument kojeg popunjava prijevoznik, sukladno **Pravilniku o sadržaju, obliku i načinu dostave transportnog dokumenta, NN, br.140/2015.** Transportni dokument popunjava se nakon preuzimanja proizvoda ribarstva na iskrcajnom mjestu, a prije početka prijevoza. **Prijevoznik je odgovoran za točnost i istinitost podataka** unesenih u transportni dokument.

Transportni dokument ispunjava se i važeći je u elektronskom obliku te ima jedinstveni serijski broj.

Za svaku seriju proizvoda ribarstva u transportnom dokumentu **kreira se jedinstveni broj LOT-a (slika 4) koji se sastoji od:**

- oznake L
- oznake vrste dokumenta (LOG – elektronski očevidnik o gospodarskom ribolovu na moru, LB – očevidnik o gospodarskom ribolovu na moru, CR – izvješće o ulovu)
- bročane oznake koja se sastoji od zadnje dvije znamenke godine, pet zadnjih znamenki CFR broja plovidbe te u slučaju elektronskog očevidnika zadnje tri znamenke serijskog broja, odnosno u slučaju papirnato očevidnika ili izvješća posljednje četiri znamenke serijskog broja očevidnika ili izvješća
- FAO šifre vrste morskog organizma

Jedinstveni broj LOT-a kreira se na portalu PGR nakon nosa obveznih podataka.

LCR19003710242/GUX/GNS

Slika 4. Primjer LOT-a

Transportni dokument u elektronskom obliku u kojem su ispunjene sve stavke mora se zaključati najkasnije u roku od 48 sati od stvaranja na portalu.

Ako je transportni dokument ispunjen u papirnatom obliku, prijevoznik mora u roku od 48 sati od stvaranja transportnog dokumenta na portalu u potpunosti ispuniti i zaključati transportni dokument u elektronskom obliku.

Brojevi LOT-ova navedeni u transportnom dokumentu moraju odgovarati brojevima LOT-ova na ambalaži proizvoda ribarstva.

Proizvode ribarstva koji se prevoze izvan granice Republike Hrvatske mora pratiti i ispisani papirnati obrazac transportnog dokumenta. Ako je došlo do izmjena tijekom prijevoza, podaci u transportnom dokumentu mogu se mijenjati na portalu sve dok transportni dokument nije zaključan.

Upute za postupak unosa podataka u transportni dokument navedene su **Priručniku za korištenje - Transportni dokument (v.08.10.2020)**

Prije ispunjavanja transportnog dokumenta prijevoznik se mora registrirati na Portalu gospodarskog ribarstva (PGR). Registrirati se može svaki obrt ili tvrtka koji prevoze proizvode ribarstva. Obvezni podaci koje prijevoznik mora ispuniti da bi se registrirao na portalu su:

- Ime i prezime odgovorne osobe,
- OIB odgovorne osobe,
- OIB tvrtke ili obrta,
- Adresa elektroničke pošte,
- Adresa tvrtke ili obrta
- Registracijske oznake prijevoznih sredstava s kojima obavlja prijevoz

Sve promjene podataka prijevoznik je dužan prijaviti Ministarstvu u roku od 30 dana od izvršene promjene.

Postupak registracije novih korisnika na portalu PGR
<http://www.ribarstvo.hr/pg>

Subjekti u poslovanju s hranom moraju voditi evidencije o prijevoznicima, prijevoznim sredstvima, čišćenju i pranju prijevoznih sredstava te temperaturne liste ukoliko je primjenjivo.

Prijevoz svježih proizvoda ribarstva mora ispunjavati **zahtjeve propisane** odredbama Priloga **II. Poglavlja IV. Uredbe (EZ) br. 852/2004:**

- Posude u vozilima i/ili spremnici ne smiju se upotrebljavati za prijevoz bilo čega drugog osim svježih proizvoda ribarstva ako to može dovesti do kontaminacije.
- Ako se prijevozna sredstva i/ili spremnici upotrebljavaju i za prijevoz nečega drugoga osim svježih proizvoda ribarstva ili za prijevoz različite hrane istodobno, proizvodi moraju, prema potrebi, biti učinkovito odvojeni.
- Hrana u prijevoznim sredstvima i/ili spremnicima mora biti tako smještena i zaštićena da je opasnost od kontaminacije minimalna.
- Prijevozna sredstva i/ili spremnici koji se upotrebljavaju za prijevoz svježih proizvoda ribarstva moraju biti takvi da se u njima može održavati odgovarajuća temperatura (otapajućeg leda/ do + 2C°) te da se ona može pratiti.
- Spremnici koji se upotrebljavaju za otpremu ili skladištenje nepakiranih pripremljenih svježih proizvoda ribarstva koji se čuvaju na ledu moraju osiguravati da voda koja nastaje otapanjem leda ne ostane u dodiru s proizvodima

PRVA PRODAJA - PRODAJNI LIST / POTVRDA O PREUZIMANJU

Sadržaj i oblik prodajnog lista propisan je **Pravilnikom o sadržaju i obliku prodajnog lista i sadržaju registra prvih kupaca, NN, br. 113/2019, 45/2020**. Postupak prve prodaje započinje nakon što je evidentirano vaganje na PGR-u. Nakon zabilježenog vremena vaganja elektronički se evidentira da je **započeo teći rok za dostavu prodajnog lista ili potvrde o preuzimanju**.

PRODAJNI LIST br.HRVSN

Status: Zaključen

PODACI O PRIVOM KUPCU

Regulacijski broj: _____
Naziv: _____
OIB: _____
Adresa: _____
Mjesto: _____

PODACI O PROIZVOBAČU

Naziv: _____
OIB: _____
CFR: _____
Naziv (metri glavica): _____
Broj oštećenik: _____
Broj izvješća o ulovu: _____
Mjesto sakrivanja: _____
Datum sakrivanja: _____

PODACI O PRODAJI, PREJEVOZU I PREUZIMANJU

Datum prodaje: _____
Mjesto prodaje: _____
Referentni broj računa: _____
Broj transportnog dokumenta: _____
Broj potvrde o preuzimanju: _____
Serijski broj vaganja: _____
Broj DCD: _____
Područje ulova: 37.2.1 - Adrija

STAVKE PRODAJNOG LISTA - PODACI O PROIZVODIMA

Vrsta	ENO	Značkovni naziv	Veličina	Prezentacija	Prezentacija	Ispravak	Napomena	Količina	Cijena	Vrijednost	LOT	Šifra kod artikla
KOVIKI	OLK	Triglav	1	CSF	PRE	A	HCN	786,00	22,00	17.292,60	LCR1903780240/OLK/0785	
TRPOVI	OLK	Isotrovanodes	1	CSF	PRE	A	HCN	440,00	66,00	29.238,00	LCR1903780240/OLK/0785	
Ukupno:								1226,00		46.530,60		

Štampa

Slika 5. Prodajni list (izvor: <http://www.ribarstvo.hr/pgr/Login.aspx?ReturnUrl=%2fpg>)

Prodajni list ima jedinstveni serijski broj kojim se može povezati s prvim kupcem a sastoji se od oznake HRVSN i jedinstvenog serijskog broja prodajnog lista koji se generira iz informacijskog sustava ribarstva.

Prvi kupac **ne smije** proizvode ribarstva stavljati u daljnju prodaju dok ne ispuni i Ministarstvu ne dostavi prodajni list (slika 5). Prodajni list ispunjava se i važeći je u elektroničkom obliku, a može se ispisati na papirnatom obrascu. **Dostavom prodajnog lista** elektroničkim putem od strane registriranog prvog kupca završava postupak prve prodaje. Prvi kupci koji su registrirani za više od jedne kategorije prvog kupca dužni su dostavljati prodajne listove za svaku kategoriju prvog kupca posebno. Prvi kupci odobreni objekti koji imaju više odobrenih objekata dužni su za svaki odobreni objekt ispuniti pojedinačni prodajni list ili potvrdu o preuzimanju.

Uz prodajni list Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva za izvozne proizvode izdaje **na zahtjev prvog kupca** ili kupca koji namjerava prodavati izvan RH i potvrdu o ulovu ili pojednostavljenu **potvrdu o ulovu** (za ulove s plovila do 20 GT ili do 12 m, koja ne koriste povlačne alate).

Potvrda o ulovu obvezna je za izvoz u treće zemlje (koje se nalaze na popisu trećih zemalja koje zahtijevaju potvrdu o ulovu), kao i za slučajeve kada se proizvodi ribarstva izvoze u treće zemlje radi prerade pa se vraćaju na teritorij RH. Ako su proizvodi ribarstva namijenjeni prodaji u kasnijoj fazi, odgovorne osobe odobrenog objekta dužne su ispuniti i dostaviti Ministarstvu **potvrdu o preuzimanju za proizvode** za koje je dostavljena evidencija vaganja.

Postupak ispunjavanja i opis podataka potrebnih za ispunjavanje i dostavu prodajnog lista nalaze se u uputama na PGR-u Priručnik za korisnike.

IZRAVNA PRODAJA VLASTITOG ULOVA

Osim prve prodaje proizvoda ribarstva koju može obavljati samo registrirani prvi kupac, ovlaštenicima povlastice za gospodarski ribolov (profesionalnim ribarima) dozvoljena je i izravna prodaja krajnjim potrošačima pod posebnim uvjetima.

Prodaja s plovila

Pod prvom prodajom **ne smatra se izravna prodaja dnevnog ulova proizvoda ribarstva s ribarskog plovila krajnjem potrošaču**, sukladno čl. 12. **Pravilnika o sadržaju i obliku prodajnog lista i sadržaju registra prvih kupaca, NN, br. 113/2019, 45/2020.**

U slučaju izravne prodaje ulova krajnjem potrošaču s ribarskog plovila ovlaštenik povlastice (profesionalni ribar) ne mora biti registrirani prvi kupac, **za razliku od prodaje na ribarnici** kada je potrebno napraviti registraciju sukladno **Pravilniku o registraciji i odobranju objekata te o registraciji subjekata u poslovanju s hranom NN, br. 123/2019, 3/2021.**

U slučaju kada ribarnica uključuje više odvojenih jedinica (npr. štandova i klupa), ribarnica je odgovorna za infrastrukturu i opremu, a zakupoprimci za zdravstvenu ispravnost svježih proizvoda ribarstva.

Sukladno članku 5. Zakona o trgovini ovlaštenici povlastica i nositelji dozvola za akvakulturu koji prodaju isključivo vlastite ulove/proizvode, smiju obavljati djelatnost trgovine na malo izvan

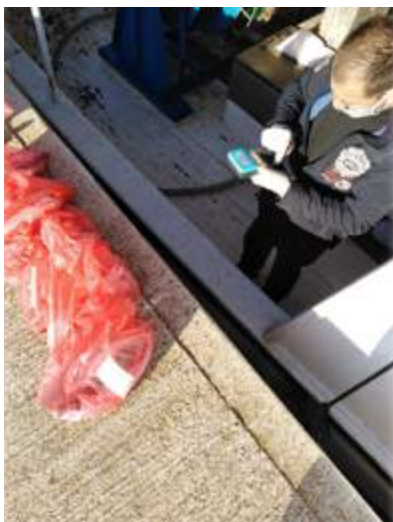
prodavaonica, odnosno na štandovima i klupama, te ne moraju registrirati zasebnu jedinicu (štant, klupa) na kojoj obavljaju prodaju u ribarnici.

Ukupna količina prodanih proizvoda ribarstva s ribarskog plovila može iznositi do najviše **5,00 kilograma po krajnjem potrošaču, a ukupno do najviše 3.000,00 kuna dnevno po povlastici.**

Iznimno, u proglašenim izvanrednim situacijama ugroze po javno zdravlje ili elementarne nepogode **dozvoljena je prodaja ukupno prijavljenog dnevnog ulova.**

Prodaju s ribarskog plovila mogu obavljati samo ovlašteni povlastice za gospodarski ribolov na moru **koji su prethodno** dostavili Ministarstvu podatke o ulovu i povratku **elektroničkim putem**. Podaci se mogu dostaviti putem elektronskog očevidnika ili putem autorizirane aplikacije za mobilni uređaja (mOčevidnik ili mlzvješće o ulovu) nakon izvršene prodaje s plovila, najkasnije 24 sata od evidentiranog povratka. Aplikacija je dostupna na trgovini Google play, a u upute za popunjavanje mOčevidnika ili mlzvješća nalaze se na web stranici <https://www.ribarstvo.hr/>.

Prodaja s plovila se u smislu **Zakona o trgovini i Pravilnika o klasifikaciji prodavaonica i drugih oblika trgovine (NN, br. 39/09 i 46/15)** definira kao pokretna prodaja ta mora ispunjavati propisane uvjete.

Prodaja s ribarskih plovila obavlja se sukladno posebnim propisima o zdravstvenoj ispravnosti svježim proizvodima ribarstva, propisima o trgovini i u skladu s uvjetima koje propisuje lokalna samouprava ili nadležna lučka uprava, ovisno što je primjenjivo.

Za prodaju s plovila krajnjim potrošačima potrebno je osigurati sljedeće:

- Rješenje o ispunjavanju minimalno tehničkih uvjeta za obavljanje djelatnosti trgovine.
- Odluka predstavničkog tijela grada ili općine na čijem se području pokretna prodaja obavlja.
- Vaga za vaganje ribe sa prvom ovjerom EU (oznaka „M“ sa godinom (npr. M21), preporučuje se viseća namijenjena za vaganje na plovilu.
- Istaknuti maloprodajnu cijenu za pojedinu vrstu proizvoda ribarstva.
- Uređaj za izdavanje maloprodajnog računa sukladno Zakonu o fiskalizaciji u prometu gotovinom.

- E-očevnik ili autorizirana aplikacija za mobilni uređaj.
- Osigurati zdravstvenu ispravnost proizvoda ribarstva i spriječiti kontaminaciju.

OZNAČAVANJE / DEKLARACIJA

Proizvodi ribarstva i akvakulture koji se stavljaju na tržište u Uniji, mogu se prodavati krajnjem potrošaču ili dobavljaču na veliko samo ako imaju deklaraciju sukladno propisanoj regulativi. Više o informacijama koje je potrebno osigurati drugom subjektu u poslovanju s hranom ili kada se proizvod stavlja u maloprodaju odnosno nudi krajnjim potrošačima nalazi se u publikaciji „**Koraci do pravilnog označavanja proizvoda ribarstva i akvakulture**“, koja je u pripremi.

Važno je redovito pratiti i informirati se o izmjenama propisa vezanih za stavljanje proizvoda ribarstva na tržište i zakonskim obavezama prvih kupaca. Informacije se mogu potražiti u Upravi za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva Ministarstva poljoprivrede.

